

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA

VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS KOMISIJA

NUTARIMAS

BYLOJE DĖL UAB „AXI MEDICAL“ LIETUVOS RESPUBLIKOS REKLAMOS
ĮSTATYMO PAŽEIDIMO

2014-06-09 Nr. 12R-39

Vilnius

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, susidedanti iš Energetikos ir vartojimo prekių bei paslaugų departamento direktorius Algirdo Romeikos (Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos pirmininkas), Maisto produktų ir rekreacinių paslaugų skyriaus vedėjos Neringos Baronienės, l.e. Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vedėjos pareigas Kristinos Grigaitės, Teisės ir personalo skyriaus vedėjos Audronės Kaušylienės,

sekretoriaujant Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vyriausiajai specialistei Ditei Rimkutei,

dalyvaujant Vilniaus valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – Tarnyba) įgaliotoms atstovėms (*duomenys neskelbtini*),

vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktu, bylų nagrinėjimo posėdyje išnagrino bylą pagal Tarnybos 2014-05-09 Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo protokolą Nr. 69RIP-14 (toliau – Protokolas) dėl UAB „Axi Medical“ (įmonės kodas – 302775170, adresas Savickio g. 4, Vilnius) reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija n u s t a t o

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2014-05-09 gavo Tarnybos 2014-04-05 raštu Nr. 69D1-641 persiustą 2014-05-09 Protokolą dėl UAB „Axi Medical“ reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Tarnyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 3 punktu, pareiškėjos Maisto papildų gamintojų asociacijos iniciatyva įvertino UAB „Axi Medical“ reklamą ir nustatė, kad bendrovės reklamoje maisto papildui „Comvita alyvmedžių lapų kompleksas“ yra priskiriamos įvairios gydomosios ir profilaktinės savybės bei naudojami neleistini naudoti teiginiai apie sveikumą ir maistingumą.

Tyrimo metu Tarnyba nustatė, jog minėtas maisto papildas buvo reklamuojamas 2013 metų žurnaluose „36,6 C“ (tiražas Nr. 2 (1500 egzempliorių), tiražas Nr. 3 (1500 egzempliorių), tiražas Nr. 4 (1500 egzempliorių), tiražas Nr. 5 (1500 egzempliorių). Minėtų žurnalų platinimo laikotarpiai nuo 2013-04-05 iki 2013-11-25. Maisto papildas buvo reklamuojamas UAB „Axi Medical“ priklausančiame interneto tinklalapyje www.medusmanuka.lt laikotarpiu nuo 2013-03-01 iki 2013-12-11; interneto tinklalapyje www.efarma.lt laikotarpiu nuo 2013-03-15 iki 2013-12-15; interneto tinklalapyje www.lukiskiuvastine.lt laikotarpiu nuo 2013-03-01 iki 2013-12-12; interneto tinklalapyje www.vaistai.lt laikotarpiu nuo 2013-09-19 iki 2013-12-13; interneto tinklalapyje www.manosveikata.lt laikotarpiu nuo 2013-10-01 iki 2013-12-11; interneto tinklalapyje „Blogeer“ adresu www.avyvmedziulapuekstraktas.blogspot.com/2013/09/comvita-alyvmedziu-lapu-ekstraktas_26.html, kuris buvo aktyvus nuo 2013-09-01 iki 2013-12-13. Tyrimo metu Tarnyba nustatė, jog skleidžiamose maisto papildų „Comvita alyvmedžių lapų kompleksas“ reklamose bendrovė naudojo teiginius: *kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes: „Aterosklerozės prevencijai“, <...> kvercetino <...> naudojimas mažina vėžio riziką*“, „alyvmedžių

lapų ekstraktas gali padėti išvengti daugelio ligų vidutinio amžiaus žmogui“, „Alyvmedžių lapų ekstraktą galima naudoti infekcijų profilaktikai“, „lėtinių ligų prevencijai“, „Antioksidantai saugo nuo širdies kraujagyslių ligų, artrito ir kitų su amžiumi susijusių negalavimų, pagerina gyvenimo kokybę“. „Aterosklerozės ir kraujagyslių sienelių sustorėjimo prevencijai“. „Apsauga nuo radiacinių medžiagų“. „Podagra. Viduržemio jūros regione alyvmedžių lapai yra tradicinė priemonė prieš podagrą“, „hidroksitirizolas <...> padeda apsaugoti galvos ir stuburo nervines ląsteles“. „Oleanolio rūgštis pasižymi antivirusiniu poveikiu, todėl alyvmedžių lapų ekstraktas yra efektyvus prieš daugelį virusų“. „Alyvmedžių lapai turtingi <...> plačiu antimikrobiniu oleuropeino ir jo metabolitų <...> poveikiu“. „Vienas iš geriausiai žinomų antioksidantų-kvercetas <...> gali turėti priešvėžinių savybių. Adevvatus kasdienis kvercetas naudojimas mažina vėžio riziką“. Teiginiai, *kuriems nurodoma ir užsimenama apie gydomąsias savybes*: „Antimikrobinis poveikis: alyvmedžių lapai naikina arba stabdo daugelio virusų, bakterijų, mielių, grybelių ir kitų parazitų dauginimąsi“. „Alyvmedžių lapai padeda inaktyvuoti patogenus“, „Prieš uždegiminis alyvmedžių lapų poveikis sustiprina šį efektą ir stabdo trombocitų agregaciją prie uždegiminių arterijų sienelių“. „Artritas. Mažina uždegiminių sąnarių skausmą ir tinimą dėka priešuždegiminių savybių“. „Ilgalaikis vartojimas gali duoti gerų rezultatų siekiant užkirsti kelią reumatoidinio ir kaulų artrito vystymuisi“. „MTL cholesterolio oksidacija yra pirmas žingsnis formuotis aterosklerozei“. „2-tipo diabetas“. Teiginiai, *kurie yra neleistini pasai Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą*: „alyvmedžių lapų ekstraktas saugo ląstelių DNR nuo rentgeno spindulių“. „Racionalu vartoti siekiant apsaugoti nuo saulės UV spindulių, taršos, „pasyvaus rūkymo“, taip pat gydytojams, dirbantiems su rentgenu“. „Alyvmedžių lapai jau labai senai naudojami imuninės sistemos stiprinimui“. „Padeda palaikyti normalų cukraus kiekį kraujyje“. Teiginiai, *kurie yra neleistini pagal Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą*: „alyvmedžių lapų junginiai slopina MTL (mažo tankio lipoproteinu) cholesterolio oksidaciją“. Teiginiai, *kuriuos Europos maisto saugos tarnyba svarsto dėl galimo ryšio tarp produkto ir deklaruojamo poveikio sveikatai*: „Normaliai širdies funkcijai“. „Širdies ir kraujagyslių sistemos sveikatai palaikyti“. „Alyvmedžio lapuose vienas svarbiausių aktyviųjų junginių yra oieuropeinas, kuris padeda palaikyti normalų kraujo spaudimą, normalią širdies funkciją, bei gerą kraujotaką“, „kraujo spaudimui palaikyti“. Teiginiai, *kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kuriu galimai jis neturi*: „Pagerina organizmo jautrumą insulinui ir insulino sekreciją“. „2-tipo diabetas. <...> Comvita alyvmedžių lapų ekstraktas gerina insulino išsiskyrimą vyrams turintiems viršsvorį, su rizika susirgti metaboliniu sindromu“. „45 tyrimo dalyviams, kurie 12 savaičių naudojo Comvita alyvmedžių lapų ekstraktą, iki 28% pagerėjo insulino sekrecija ir 15% pagerėjo insulino veikimas. Buvo prieita išvados, kad tarp antsvorį turinčių vidutinio amžiaus vyrų, kuriems yra rizika susirgti metaboliniu sindromu, alyvmedžių lapų ekstraktas, papildomai vartotas 12 savaičių pagerino jautrumą insulinui ir insulino sekreciją“. „<...> fermentas ksantino oksidazė, kuris skatina podagros vystymąsi, yra slopinamas alyvmedžio lapų komponentu“, „geros-bendros savijautos palaikymui“. „Stiprus alyvuogių lapų ekstraktas vertinamas, kaip tonizuojantis bendrą sveikatą“. „Organizmo apsaugai“, „11 kitų natūralių augalinių fenolių“. „Slopina fermentą ksantino oksidazę, kuris skatina podagros vystymąsi“, „hidroksitirizolas padeda apsaugoti galvos ir stuburo nervines ląsteles“, „dauguma žmonių atgauna energiją“. Teiginiai, *kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, sudėti dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas*: „Ekstraktas turi 400 proc. didesnę antioksidacinę aktyvumą nei vitaminas C, kuris suteikia plataus spektro organizmo apsaugą“, „stiprus antioksidantas“. „Alyvmedžių lapų ekstraktas skiriasi nuo kitų padedančių sustiprinti imuninę sistemą maisto papildų“, „alyvmedžių lapai svarbūs ilgaamžiškumui“. Interneto tinklalapyje www.manosveikata.lt straipsnyje „Comvita alyvmedžių lapų kompleksas“ pateikta informacija ir teiginiai, *kuriems nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes*: „Alyvmedžių lapai turtingi <...> plačiu antimikrobiniu oleuropeino ir jo metabolitu <...> poveikiu“, „lėtinių ligų prevencijai“, „Antioksidantai saugo nuo širdies kraujagyslių ligų, artrito ir kitų su amžiumi susijusių negalavimų, pagerina gyvenimo kokybę“, „alyvmedžių lapų ekstraktas gali padėti išvengti daugelio ligų vidutinio amžiaus žmogui“, „Alyvmedžių lapų ekstraktą galima naudoti infekcijų profilaktikai“.

„Gali būti vartojamas aterosklerozės ir kraujagyslių sienelių sustorėjimo prevencijai“. Teiginiai, kuriais nurodoma ir užsimenama apie gydomąsias savybes: „terapinė nauda“. „Antimikrobinis poveikis: alyvmedžių lapai naikina arba stabdo daugelio virusų, bakterijų, mielių, grybelių ir kitų parazitų dauginimąsi.“, „Alyvmedžių lapai padeda inaktyvuoti patogenus“. „Prieš uždegiminius alyvmedžių lapų poveikis sustiprina šį efektą ir stabdo trombocitų agregaciją prie uždegiminių arterijų sienelių.“, „Artritas. Mažina uždegiminių sąnarių skausmą ir tinimą dėka priešuždegiminių savybių.“. „Ilgalaikis vartojimas gali duoti gerų rezultatų siekiant užkirsti kelią reumatoidinio ir kaulų artrito vystymuisi.“. Teiginiai, kurie yra neleistini pagal Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą: „Padeda palaikyti normalų cukraus kiekį kraujyje.“. Teiginiai, kurie yra neleistini pagal Europos Komisijos rengiamą/ koordinuojamą Bendrijos registrą: „alyvmedžių lapų junginiai slopina MTL (mažo tankio lipoproteinų) cholesterolio oksidaciją“. Teiginiai, kuriuos Europos maisto saugos tarnyba svarsto dėl galimo ryšio tarp produkto ir deklaruojamo poveikio sveikatai: „Padeda palaikyti širdies kraujagyslių sistemos sveikatą“. Teiginiai, kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, sudėti dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas: „Sudėtyje nėra cukraus, alkoholio, mielių, gliuteno, dirbtinių skoninių medžiagų, dažiklių ir konservantų.“, „alyvmedžių lapai svarbūs ilgą laiką“. „Alyvmedžių lapai turi 30 kartų stipresnes antioksidacines savybes, negu toks pats kiekis geriausio pirmo spaudimo alyvuogių aliejaus.“. „Comvita šviežių alyvmedžių lapų kompleksas turi 400% didesnę antioksidacinę aktyvumą nei vitaminas C ir beveik dvigubai didesnę už žaliosios arbatos ir greipfrutų sėklų ekstrakto antioksidacinę aktyvumą.“. „Sveikatos šaltinis“. Teiginiai, kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kuriu galimai jis neturi: „vyrams, kurie 12 savaičių papildomai naudojo Comvita alyvmedžių lapų kompleksą, pagerėjo kasos ląstelių sekrecija ir jautrumas insulinui.“, „<...> fermentas ksantino oksidazė, kuris skatina podagros vystymąsi, yra slopinamas alyvmedžio lapų komponentų“. Minėti teiginiai neatitinka 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 178/2002, nustatančio maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiančio Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančio su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 6 tomas, p. 463) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 596/2009 (OL 2009 L 188, p.14) 16 straipsnio, 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą (OL 2006 L 404, p. 9) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2012 m. lapkričio 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1047/2012 (OL 2012 L 310, p.36) 3 straipsnio a dalies, 5 straipsnio 1 dalies, 10 straipsnio 1, 2 ir 3 dalių, Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 5 straipsnio 2 ir 4 dalių, Lietuvos higienos normos HN 17:2010 „Maito papildai“ patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. V-432 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 17:2010 „Maisto papildai“ patvirtinimo“ 15 ir 16 punktų reikalavimus, Lietuvos higienos normos HN 119:2002 „Maisto produktų ženklavimas“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 677 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 119:2002 „Maisto produktų ženklavimas“ patvirtinimo“ 7, 11.2, 12 punktų reikalavimų, ir tuo pažeidžia Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatą.

Protokole nurodyta, kad UAB „Axi Medical“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymą pažeidė pirmą kartą. Protokole lengvinančios ir sunkinančios aplinkybės nenustatytos, tačiau nurodyta, jog bendrovė geranoriškai teikė informaciją, reikiamus dokumentus.

UAB „Axi Medical“ Protokole Tarnybai nurodė, jog vadovavosi pasaulyje publikuotais moksliniais straipsniais, tyrimais.

UAB „Axi Medical“ Tarnybai 2014-01-03 rašte nurodė, jog sutinka su padarytu pažeidimu. Bendrovė apgailėstavo, jog nebuvo tinkamai susipažinusi su maisto papildų reklamai taikomais apribojimais ir įsipareigojo ateityje nekartoti šių pažeidimų. Bendrovė minėtu raštu pateikė informaciją angliu kalba, kurią naudojo maisto papildas „Comvita alyvmedžių lapų kompleksas“ reklamai.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, atsižvelgdama į tai, kad UAB „Axi Medical“ nepateikė Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai mokslinių straipsnių vertimų į lietuvių kalbą, bylos nagrinėjimo metu minėta medžiaga nebuvo vertinama.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2014-05-30 gavo UAB „Axi Medical“ pranešimą, kuriame bendrovė nurodė, jog bylos nagrinėjimo posėdyje nedalyvaus.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 25 straipsnio 16 dalimi, nusprendė bylą nagrinėti nedalyvaujant UAB „Axi Medical“ atstovui.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija 2014-06-04 posėdyje išklaušė bylos nagrinėjimo proceso dalyvių paaiškinimus.

Tarnybos atstovė nurodė, jog papildomos informacijos pateikti neturi, tačiau pažymėjo, kad UAB „Axi Medical“ reklamą iš interneto tinklalapių pašalino, išskyrus tinklalapiuose www.efarma.lt bei www.medusmanuka.lt. Minėtose tinklalapiuose reklama buvo pakoreguota ir šiuo metu atitinka teisės aktų nustatytus reikalavimus.

Ištyrusi bylos aplinkybes, pateiktus rašytinius įrodymus, išklausiusi bylos nagrinėjimo proceso dalyvių paaiškinimus, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija k o n s t a t u o j a

Dėl nagrinėjamos informacijos pripažinimo reklama

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad reklama – bet kokia forma ir bet kokiomis priemonėmis skleidžiama informacija, susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, skatinanti įsigyti prekių ar naudotis paslaugomis, įskaitant nekilnojamojo turto įsigijimą, turtinių teisių ir įsipareigojimų perėmimą.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 bylos Nr. 15/02 nutarime nurodė, kad „įstatymuose pateikiami nevienodi reklamos apibrėžimai. Tačiau visuose minėtuose teisės aktuose nurodomas svarbiausias reklamos požymis – reklama yra informacija, kuria siekiama padėti parduoti arba skatinti įsigyti prekes ar naudotis paslaugomis.“ Taigi, įstatymuose bei suformuotoje teismų praktikoje kaip esminis reklamos požymis, išskiriantis ją iš kitos informacijos, yra įtvirtintas specialus jos tikslas – daryti įtaką vartotojo ekonominei elgsenai.

UAB „Axi Medical“ skleista maisto papildo „Comvita alyvmedžių lapų kompleksas“ reklama žurnale „36,6 C“ bei interneto tinklalapiuose www.medusmanuka.lt, www.efarma.lt, www.lukiskiuvastine.lt, www.vaistai.lt, www.manosveikata.lt, www.avyvmedziulapuekstraktas.blogspot.com/2013/09/comvita-alyvmedziu-lapu-ekstraktas-26.html, susijusi su bendrovės vykdoma veikla ir skatina vartotojus įsigyti maisto papildą, taigi atitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatyme įtvirtintą reklamos sąvoką.

Dėl UAB „Axi Medical“ skleistos reklamos atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimams

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad reklamoje draudžiama nurodyti ar užsiminti apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, jeigu tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 178/2002, nustatančio maisto įstatymo bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiančio Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančio su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL 2004 m. specialusis leidimas 15 skyrius, 6 tomas, p. 463) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 596/2009 (OL 2009 L 188, p. 14) 16 straipsnis nurodo, kad nepažeidžiant konkretnių maisto produktus reglamentuojančių įstatymų nuostatų, vartotojų neturi klaidinti maisto ar pašarų etiketės, reklama ir pateikimas, įskaitant jų formą, išvaizdą arba

įpakavimą, pakavimo medžiagas, sudėjimo tvarką, apipavidalinimą juos demonstruojant, įvairiausiomis priemonėmis apie juos teikiama informacija.

Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą (OL 2006 L 404, p.9) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2012 m. lapkričio 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1047/2012 (OL 2012 L 310, p36) 3 straipsnio a dalies punkte nustatyta, kad nepažeidžiant Direktyvų 2000/13/EB ir 84/450/EEB, teiginiai apie maistingumą ir sveikatingumą neturi būti melagingi, dviprasmiški ar klaidinantys. Minėto reglamento 5 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad vartoti teiginius apie maistingumą ir sveikatingumą leidžiama tik tokiu atveju, jei tenkinamos 5 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos. Šio reglamento 10 straipsnio 1 dalis nustato, kad teiginiai apie sveikatingumą yra draudžiami, išskyrus atvejus, kai jie atitinka II skyriaus bendruosius ir šio skyriaus konkrečius reikalavimus bei yra leidžiami pagal šį reglamentą ir yra įtraukti į leidžiamų teiginių sąrašus, numatytus 13 ir 14 straipsniuose. Reglamento 10 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad teiginiai apie sveikatingumą leidžiami tik tuo atveju, jei toliau nurodyta informacija yra pateikta ženkliniame, o jei ženklinimo nėra — pateikime ir reklamoje. Reglamento 10 straipsnio 3 dalis nustato, kad nuorodą į bendro pobūdžio, nekonkrečią naudą, kurią ta maistinė medžiaga ar maisto produktas apskritai teikia sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, galima daryti tik tuo atveju, jei kartu pateikiamas konkretus teiginys apie sveikatingumą, įtrauktas į sąrašus, numatytus 13 ir 14 straipsniuose.

Vadovaujantis Lietuvos higienos normos HN 17:2010 „Maisto papildai“ (Žin., 2010, Nr. 58-2844, su vėlesniais pakeitimais) 15 punktu, ženklinant, pristatant bei reklamuojant maisto papildus, nei vienam iš jų negali būti priskiriamos gydomosios ar profilaktinės savybės arba daroma nuoroda į jas. Taip pat Lietuvos higienos normos HN 17:2010 „Maisto papildai“ 16 punkte nustatyta, kad maisto papildų ženklinimas turi atitikti Lietuvos higienos normos HN 119:2002 „Maisto produktų ženklinimas“ ir šios higienos normos reikalavimus.

Lietuvos higienos normos HN 119:2002 „Maisto produktų ženklinimas“ 7 punkte nustatyta, kad, atsižvelgiant į Bendrijos nuostatas, taikytinas natūraliam mineraliniam vandeniui ir specialios paskirties maisto produktams, ženklinant maisto produktus nei vienam iš jų neturi būti priskiriamos gydomosios ar profilaktinės savybės arba daroma nuoroda į jas. Šios higienos normos 11.2 punkte nustatyta, kad ženklinimas ir ženklinimo būdai neturi klaidinti pirkėjo dėl maisto produktui priskirto poveikio arba savybių, kurių jis iš tikrųjų neturi. Higienos normos 12 punkte nustatyta, kad reikalavimai, nurodyti šios higienos normos 11 punkte, taikomi ir maisto produktų pateikimui, ypač jų formai, išvaizdai, pakuotei, naudojamoms pakavimo medžiagoms, jų išdėstymo tvarkai ir aplinkai, taip pat reklamavimui.

Pažymėtina, kad kiekvienas vartotojas yra suinteresuotas gauti teisingą informaciją apie ketinamų įsigyti maisto papildų savybes. Jei atitinkama informacija netiksli, tai gali iškreipti vidutinio vartotojo elgesį siūlomo produkto atžvilgiu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2005-11-17 nutartyje (adm. b. Nr. A1-931/2005) konstatavo, kad „vidutinio (paprasto) vartotojo ekonominis elgesys paprastai siejamas su bendru išpūdžiu apie prekę (jos pakuotė, prekės ženklas, bendro pobūdžio informacija apie prekės savybes, prekės kaina), neanalizuojant kiekvienos detalės. Šis principas taikytinas ir prekės reklamai“. Taigi ir UAB „Axi Medical“ skleista maisto papildų „Comvita alyvmedžių lapų kompleksas“ reklama turėtų būti vertinama pagal vidutinio vartotojo suvokimą, kuris, skaitydamas maisto papildų reklaminius teiginius, neatskiria teiginių apie maisto papildų savybes ir vertina šią reklamą kaip visumą. Vidutinis vartotojas, perskaitęs maisto papildų reklamą, galėjo nepagrįstai susidaryti išpūdį, kad minėtas maisto papildas pasižymi gydomosiomis ir profilaktinėmis savybėmis ir dėl šios priežasties būti suklaidintas.

UAB „Axi Medical“ reklamuodama maisto papildą „Comvita alyvmedžių lapų kompleksas“ interneto tinklalapiuose bei žurnale vartojo teiginius, kuriuos maisto papildui priskyrė gydomąsias („Antimikrobinis poveikis: alyvmedžių lapai naikina arba stabdo daugelio virusų, bakterijų, mielių, grybelių ir kitų parazitų dauginimąsi.“. „Alyvmedžių lapai padeda inaktyvuoti patogenus“, „Prieš uždegiminis alyvmedžių lapų poveikis sustiprina šį efektą ir stabdo trombocitų agregaciją prie uždegiminių arterijų sienelių.“. „Artritas. Mažina uždegiminių sąnarių skausmą ir tinimą dėka

priešuždegiminių savybių.“, „Ilgalaikis vartojimas gali duoti gerų rezultatų siekiant užkirsti kelią reumatoidinio ir kaulų artrito vystymuisi.“. „MTL cholesterolio oksidacija yra pirmas žingsnis formuotis aterosklerozei“ ir kt.) ir profilaktines (<...> naudojimas mažina vėžio riziką“, „alyvmedžių lapų ekstraktas gali padėti išvengti daugelio ligų vidutinio amžiaus žmogui“, „Alyvmedžių lapų ekstraktą galima naudoti infekcijų profilaktikai“, „lėtiniu ligų prevencijai.“, „Antioksidantai saugo nuo širdies kraujagyslių ligų, artrito ir kitų su amžiumi susijusių negalavimų, pagerina gyvenimo kokybę“ ir kt.) savybes. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog UAB „Axi medical“ maisto papildas nėra vaistinis preparatas, todėl jis negali būti reklamuojamas nurodant vaistinio preparato savybes. Pažymėtina, kad vaistiniams preparatams taikomi reikalavimai yra nustatyti Lietuvos Respublikos farmacijos įstatyme. Šio įstatymo 2 straipsnio 50 dalis nustato, kad vaistas (vaistinis preparatas) – tai vaistinė medžiaga arba jų derinys, pagaminti ir teikiami vartoti, kadangi atitinka bent vieną šių kriterijų: 1) pasižymi savybėmis, dėl kurių tinka žmogaus ligoms gydyti arba jų profilaktikai; 2) dėl farmakologinio, imuninio ar metabolinio poveikio gali būti vartojamas ar skiriamas atkurti, koreguoti ar modifikuoti žmogaus fiziologines funkcijas arba diagnozuoti žmogaus ligas.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija konstatuoja, kad UAB „Axi Medical“ skleisti teiginiai apie maisto papildą „Comvita alyvmedžių lapų kompleksas“ pažeidžia Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punktą.

Dėl UAB „Axi Medical“ taikytinų sankcijų

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 5 dalimi, skiriamos baudos dydis nustatomas pagal mažiausios ir didžiausios baudos vidurkį ir atsižvelgiant į šio straipsnio 7 ir 8 dalyse nustatytas atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes, pažeidimo pobūdį, pažeidimo trukmę ir mastą.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 9 dalimi, skiriamos baudos dydis neturi viršyti 3 procentų reklaminės veiklos subjekto metinių pajamų praėjusiais finansiniais metais.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija lengvinančia aplinkybe laiko tai, kad UAB „Axi Medical“ padėjo reklamos kontrolės institucijoms tyrimo metu, nutraukė reklamos sklaidimą internetiniuose tinklalapiuose bei žurnale.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgia į tai, kad UAB UAB „Axi Medical“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimą padarė pirmą kartą. Taip pat atsižvelgta į tai, kad maisto papildų reklamose vartoti tiek gydomieji, tiek profilaktiniai, tiek Europos Komisijos nurodyti kaip neleistini, tiek nepateikti įvertinti Europos maisto saugos tarnybai, tiek kuriais nurodoma ir užsimenama apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, teiginiai.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo trukmę, atsižvelgia į tai, kad maisto papildas „Comvita alyvmedžių lapų kompleksas“ reklama interneto tinklalapyje www.medusmanuka.lt buvo skleidžiama laikotarpiu nuo 2013-03-01 iki 2013-12-11; interneto tinklalapyje www.efarma.lt laikotarpiu nuo 2013-03-15 iki 2013-12-15; interneto tinklalapyje www.lukiskiuvastine.lt laikotarpiu nuo 2013-03-01 iki 2013-12-12; interneto tinklalapyje www.vaistai.lt laikotarpiu nuo 2013-09-19 iki 2013-12-13; interneto tinklalapyje www.manosveikata.lt laikotarpiu nuo 2013-10-01 iki 2013-12-11; interneto tinklalapyje „Blogeer“ adresu www.avyvmedziulapuekstraktas.blogspot.com/2013/09/comvita-alyvmedziu-lapu-ekstraktas_26.html, kuris buvo aktyvus nuo 2013-09-01 iki 2013-12-13. Reklama buvo skleidžiama 2013 metų žurnaluose „36,6 C“ laikotarpiu nuo 2013-04-05 iki 2013-11-25.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo mastą, atsižvelgia į tai, kad UAB „Axi Medical“ maisto papildas „Comvita alyvmedžių lapų kompleksas“ reklama buvo sklaidoma keliomis reklamos sklaidos priemonėmis: žurnale ir interneto tinklalapiuose.

Taip pat atsižvelgta į tai, kad reklama žurnale „36,6 C“ išplatinta plačiu mastu 6 000 egzempliorių, todėl reklama pasiekė ir galėjo suklaidinti didelę dalį vartotojų.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 1, 5, 7 dalimis, n u t a r i a

už Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimą skirti UAB „Axi Medical“ 1877 (tūkstančio aštuonių šimtų septyniasdešimt septynių) litų baudą.

Nutarimas per 30 kalendorinių dienų nuo nutarimo ar sprendimo priėmimo dienos gali būti apskūstas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Kreipimasis į teismą nesustabdo nutarimo vykdymo, jeigu teismas nenustato kitaip.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos paskirta bauda sumokama į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą Nr. LT24 7300 0101 1239 4300, esančią banke „Swedbank“, AB (banko kodas 73000, SWIFT kodas HABALT22, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, įmonės kodas 188659752), kodų sąrašo „Kitos baudos“ skyriaus „Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos skirtos baudos 6780“ eilutę.

Direktorius

Feliksas Petrauskas